

Ylöjärven kaupungin varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelma

Hyväksynyt 9.2.2022
Lasten ja nuortenterveysneuvonnan
apulaislääkäri
Merja Hietanen
Päivitetty 20.12.2024

Laatijat	Merja Hietanen, lasten ja nuorten terveysneuvonnan apulaisylilääkäri
	Johanna Sirkka, ylihoitaja
	Sari Kulmala, osastonhoitaja
	Tiina Pajunen, suunnittelija
Hyväksymisajankohta	9.2.2022, päivitetty 20.12.2024
Hyväksyjä (Yksikön lääkehoidosta vastaava lääkäri)	Merja Hietanen, lasten ja nuorten terveysneuvonnan apulaisylilääkäri

Sisällys

Ylöjärven kaupungin varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelma.....	1
1. Lääkehoitosuunnitelman laatiminen	4
2. Lääkehoidon toteuttaminen varhaiskasvatuspäivän aikana ja vaativuustaso	4
3. Lääkehoitoon liittyvien riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen	5
3.1 Yksikön lääkehoitoon liittyvien riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen.....	5
3.2 Lääkehoidon vaaratapahtumissa toimiminen	7
3.3 Varhaiskasvatussyksikössä käytettävät riskialttiit lääkkeet ja PVK-lääkkeiksi tai huumausaineiksi luokiteltavat lääkkeet	8
4. Henkilöstön lääkehoidon vastuut, velvollisuudet ja työnjako	8
5. Lääkehoidon osaaminen ja osaamisen varmistaminen	10
6. Lääkehoidon prosessi	11
6.1 Lääkkeiden hankkiminen ja lääkevalikoima.....	11
6.2 Lääkkeiden säilyttäminen ja hävittäminen.....	11
6.3 Lääkkeen tarkistaminen ja antaminen	11
6.4 Lääkehoidon dokumentointi.....	11
6.5 Lääkehoidon vaikutusten seuranta	12
6.6 Yhteistyö	12
6.7 Ohjeistus huoltajille ongelmatilanteissa toimimisessa	12
7. Lääkehoitosuunnitelman liitteet.....	13
7.1 Lapsen lääkehoitosuunnitelma.....	13
7.2 Ilmoitus lääkehoidon vaaratapahtumasta.....	18
7.3 Lapsen lääkehoidon toteuttaminen varhaiskasvatuksessa.....	19
7.4 Lääkehoidon yksikkökohtaiset tarkennukset	21
7.5 Muistutus varhaiskasvatuksen toiminnasta	23

1. Lääkehoitosuunnitelman laatiminen

Lääkehoito perustuu Ylöjärven kaupungin varhaiskasvatuksen kaikissa kunnallisissa ja yksityisissä toimintamuodoissa lääkehoitosuunnitelmaan.

Varhaiskasvatuksessa lääkehoitoa toteuttavat muut kuin terveydenhuollon koulutuksen saaneet henkilöt. Ylöjärven kaupungin varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelma on laadittu Pirkanmaan hyvinvointialueen sekä alueen varhaiskasvatuksen järjestäjien yhteistyössä laatimaan mallipohjaan. Se puolestaan pohjautuu mallipohjaan, jonka runkona on Sosiaali- ja terveysministeriön [Turvallinen lääkehoito – Oppaan](#) mukainen lääkehoitosuunnitelma runko. Mallipohjan sisältöjä ohjaavat oppaan periaatteet turvallisesta lääkehoidosta sosiaali- ja terveyspalveluiden yksiköiden ulkopuolella.

Ylöjärven kaupungin varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelmaa koskeva ohjeistus tarkistetaan vuosittain ja päivitetään tarpeiden mukaisesti säädösten, toiminnan tai olosuhteiden muuttuessa. Pirkanmaan hyvinvointialueen terveydenhuollon asiantuntijat tukevat lääkehoitosuunnitelman valmistelua ja päivittämistä tarvittaessa.

Varhaiskasvatyüksiköissä laaditaan lisäksi yksikkötasoinen suunnitelma, jossa kuvataan yksikkökohtaiset tarkennukset. Tämä säilytetään Ylöjärven varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelman liitteenä yksikössä osana turvallisuussuunnitelmaa ja tarkistetaan ja päivitetään vuosittain ja aina tarvittaessa. Kaikki lääkehoitoon liittyvät asiakirjat käydään läpi henkilöstön perehdytyksessä. Yksiköissä sovitaan lääkehoidon perehdytyksen vastuhenkilöt ja varahenkilöt. Vuosittain ja aina tarvittaessa esihenkilö ottaa henkilöstön lukukuittaukset lääkehoitosuunnitelmista.

2. Lääkehoidon toteuttaminen varhaiskasvatuspäivän aikana ja vaativuustaso

Lapsen lääkehoito toteutetaan aina ensisijaisesti kotona. Lapselle annetaan varhaiskasvatuksessa lääkärin hänelle määräämiä lääkkeitä (reseptilääke) tai erikseen sovitusti terveydenhuollon ammattilaisen kirjallisen ohjeen mukaan (itsehoitolääke), joiden annosteluajaksi on määrätty päiväaika tai lääkkeitä ei voida muuna aikana antaa kotona (vuorohoito).

Yleisimmin käytettävät lääkevalmisteet varhaiskasvatuspäivän aikana ovat diabeteslääkkeet, voimakkaiden allergisten reaktioiden hoidossa tarvittavat lääkkeet ja kipulääkkeet.

Lapsen lääkehoitosuunnitelma tehdään pitkäaikaisairautta sairastaville ja sitä kautta säännöllistä lääkitystä tarvitseville lapsille ennen hoidon alkua. Suunnitelmaa käytetään soveltuvin osin myös lyhytaikaisissa, välttämättömissä lääkehoito tapauksissa. Huoltajat toimittavat lääkkeet varhaiskasvatuspaikkaan alkuperäispakkauksessa, josta ilmenee lapsen nimi, annosteluohjeet ja säilytys.

Lapsen lääkehoitosuunnitelmaa laatimassa ovat lapsen huoltaja(t), varhaiskasvatyüksikön johtaja (tarvittaessa varahoitopaikan työntekijä), ryhmän henkilökunnasta mahdollisimman moni ja tarvittaessa lasta hoitavan tahon edustaja. Tarvittaessa erityisopettaja.

Perhepäivähoidon esihenkilö huolehtii lääkehoidon tiedottamisesta ja järjestää mahdollisen perusteellisemmän varahoitopaikan henkilökunnan perehdytyksen perhepäivähoitolapsen varahoitopaikkaan.

Varhaiskasvatuksessa lapsen lääkehoitosuunnitelmat tulee säilyttää tietosuojaturvallisesti, mutta siten, että ne ovat kaikkien yksikön lääkehoitoa toteuttavien työntekijöiden löydettävissä ja luettavissa. Henkilökunnan perehdytyksessä tulee käydä läpi lasten lääkehoitosuunnitelmat, Ylöjärven lääkehoitosuunnitelma ja yksikkökohtaiset tarkennukset.

Lääkehoitosuunnitelma liitetään osaksi lapsen varhaiskasvatus- tai esiopetussuunnitelmaa ja huomioidaan yksikön omassa turvallisuussuunnitelmassa.

Varhaiskasvatussyksikön johtaja huolehtii riittävästä lääkehoidon osaavan henkilöstön määrästä koko toiminta-aikana (huomioituina myös loma- ja sairausloma-ajat, päivystystilanteet, vuoro/iltahoito, perhepäivähoidon varahoito)

3. Lääkehoitoon liittyvien riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen

3.1 Yksikön lääkehoitoon liittyvien riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen

Lapsen kanssa työskentelevien tulee saada riittävät tiedot lapsen sairaudesta ja sen vaatimista toimenpiteistä, jotta lääkehoito toteutuu turvallisesti. Nämä tiedot saadaan ensisijaisesti huoltajilta, mutta tarvittaessa myös hoitovastuussa olevan tahon kautta.

Varhaiskasvatuksessa on sovittuna selkeä työnjako lääkehoidon toteuttamisesta sekä ohjeet poikkeustilanteissa toimimiseen.

Varhaiskasvatuksessa toteutettavan lääkehoidon riskejä.

Riski	Miten varaudutaan ja toimintaohje
Lääkkeen antotilanteeseen liittyvä riski	Järjestetään aina rauhallinen hetki ja tila lääkkeenantoon
Lääke jää antamatta, annetaan useampaan kertaan	Otetaan yhteyttä 116 117 ja huoltajaan, tarvittaessa 112. Tehdään vaaratapahtumailmoitus. Lääkkeenannot kirjataan aina lomakkeeseen.
Virheellinen antotapa	Otetaan yhteyttä 116 117 ja huoltajaan. Mikäli lapsen vointi on huono, yhteys 112. Tehdään vaaratapahtumailmoitus
Poikkeukset tavanomaisessa päiväohjelmassa (retket, päivystys, varahoito, sijaiset)	Laaditaan yksikössä toimintamalli, miten lääkehoidon osalta toimitaan poikkeavissa tilanteissa
Lääkehoitoon osallistuvan henkilöstön osaaminen	Huolehditaan, että lääkehoitoon osallistuva henkilöstö osallistuu lääkehoidon peruskoulutukseen ja lisäkoulutukseen 5 vuoden välein
Lääke annetaan väärälle lapselle	Välitön yhteydenotto 116 117 ja huoltajaan. Mikäli lapsen vointi huono yhteys 112. Ennen lääkkeenantoa tarkistetaan lääkepakkauksesta lapsen nimi ja annostus. Tehdään vaaratapahtumailmoitus. Lääkkeenannolle varataan rauhallinen tila ja hetki
Annettu lääkeannos on virheellinen, annosta muutettu, lääkkeenanto unohdettu tai lääke lopetettu	Yhteys 116 117 ja huoltajaan. Mikäli lapsen vointi on huono yhteys 112. Huoltaja on velvollinen ilmoittamaan lääkkeen annosmuutokset/lopettaminen. Tehdään vaaratapahtumailmoitus.
Lääke ei ole alkuperäisessä pakkauksessa	Lääke tulee toimittaa alkuperäisessä pakkauksessa. Pakkauksessa tulee näkyä lapsen nimi ja annostusohje.
Vakava allerginen reaktio	Tunnistetaan reaktio, yhteys 112. Mikäli lapselle määrätty adrenaliinipistos, annetaan lääke. Tehdään vaaratapahtumailmoitus.
Riskialttiit lääkkeet esimerkiksi insuliini	Tiedostetaan, että insuliinin liika-annos voi aiheuttaa vakavan vaaratilanteen. Huolehditaan erityisestä tarkkuudesta annostelussa
Tarvittaessa otettavat lääkkeet	Esimerkiksi kuume- ja kouristuslääkkeet. Lapsen lääkehoitosuunnitelmaan kirjataan, missä lääke säilytetään (turvallisuusnäkökulma) ja millaisissa tilanteissa lääke annetaan.
Lääke vanhentunut	Huoltajan vastuulla on huolehtia lääkityksen voimassaolosta ja huolehtia vanhentuneiden lääkevalmisteiden toimittamisesta apteekkiin.

3.2 Lääkehoidon vaaratapahtumissa toimiminen

Lääkehoidon vaaratapahtumat ovat joko haittatapahtumia, poikkeamia tai läheltä piti -tapahtumia. Näistä tapahtumista täytetään aina vaaratapahtumailmoitus. Ne käsitellään yksikössä ja huoltajien kanssa välittömästi ja lähetetään anonyymeinä varhaiskasvatuksen hallintoon. Tiedot jäävät aina lapsen tietoihin.

Tapahtumien raportointi on tärkeää, jotta lääkehoidon turvallisuutta varhaiskasvatuksessa voidaan kehittää lapsen turvallisuuden parantamiseksi.

Haittatapahtuma on vaaratapahtuma, joka aiheuttaa haittaa lapselle ja ajallisesti liittyy lääkkeenkäyttöön.

Tapahtuma yleensä johtuu lääkkeen aiheuttamasta haittavaikutuksesta tai lääkityspoikkeamasta.

Poikkeama puolestaan tarkoittaa tekemisestä, tekemättä jättämisestä tai suojausten pettämisestä johtuvaa virhettä lääkehoidossa. Esimerkiksi lapsi saa virheellisen annoksen, väärään aikaan, väärän lääkkeenantoreitin kautta tai lapsi ei saa lääkehoitosuunnitelmassa sovittua lääkemannosta lainkaan.

Läheltä piti -tapahtumalla tarkoitetaan tilannetta, joka olisi toteutuessaan voinut aiheuttaa lapselle haittaa. Näiden tilanteiden havaitseminen ja käsitteleminen on tärkeää, jotta piilevät riskit voidaan tunnistaa ja toimintaa voidaan kehittää.

Vaaratilanteessa toimivat aina kaikki ne työntekijät, jotka ovat läsnä tilanteessa.

Ohje vaaratapahtumissa toimimiseen:

1. Tunnista vaaratapahtuma → varmista lapsen turvallisuus ja hälytä tarvittaessa apua. Ilmoita huoltajille. Tilanteen ollessa hallinnassa, ilmoita esihenkilölle.
2. Toimenpiteet → Tehdään välittömästi vaaran poistavat, korjaavat toimenpiteet ja tilanne käydään läpi mahdollisimman pian työyksikössä ja huoltajien kanssa. Tehdään vaaratapahtumailmoitus
3. Jatkoimenpiteet → esihenkilö ilmoittaa vaaratapahtumasta hallintoon. Tarvittaessa ohjeistuksia päivitetään ja konsultoidaan terveydenhuollon ammattilaisia.

Varhaiskasvatusyksikön johtaja seuraa yksikkönsä lääketurvallisuutta ja reagoi poikkeamiin tarvittavalla tavalla.

Kaupunkitasolla vaaratapahtumailmoituksia käydään läpi Pirkanmaan hyvinvointialueen edustajan kanssa vuosittain ja aina tarvittaessa.

Lääkehoidon toteutumisen turvallisuutta varhaiskasvatuksessa seurataan seuraavilla tavoilla:

1. Yksikkökohtaiset tarkennukset ovat tehtyinä liitteenä olevalle lomakkeelle (yksikön johtaja vastaa)
2. Ylöjärven kaupungin lääkehoitosuunnitelman ja yksikkökohtaisten tarkennusten lukukuittausten määrä (yksikön johtaja vastaa)
3. vaaratapahtumailmoitusten määrä (yksikön johtaja ja hallinto vastaa)
4. lapsen lääkehoitosuunnitelmat ovat tehtyinä (yksikön johtaja vastaa)

3.3 Varhaiskasvatustyksikössä käytettävät riskialttiit lääkkeet ja PVK-lääkkeiksi tai huumausaineiksi luokiteltavat lääkkeet

Tavallisimpia varhaiskasvatuksessa annosteltavia riskialttiita lääkkeitä ovat insuliini ja ADHD:n hoidossa käytettävät, huumausaineiksi luokiteltavat lääkkeet. Insuliini liian isona annoksena laskee verensokeria altistaen muun muassa kouristuksille ja jopa aivovauriolle. Insuliinin annostelun yhteydessä tulee noudattaa erityistä huolellisuutta.

ADHD-lääkkeisiin liittyy potentiaalinen väärinkäyttöriski. Valtaosin ADHD-lääkkeet otetaan aamuisin kotona ennen varhaiskasvatukseen tuloa. Yksittäiset lapset saattavat tarvita lisäannoksen iltapäivästä. Jotta lääke ei joudu kenenkään sellaisen käsiin, jolle se ei kuulu, lääke tulee säilyttää lukitussa tilassa, johon lapsilla ei ole pääsyä.

4. Henkilöstön lääkehoidon vastuut, velvollisuudet ja työnjako

Varhaiskasvatuksessa lääkehoitoa toteutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisissa yksiköissä ja siitä vastaavat erilaisen koulutuksen saaneet työntekijät.

Hoitava lääkäri

- vastaa, että lapsen lääkehoito on ajan tasalla
- ottaa kantaa lääkehoidon tarpeeseen ja määrää lääkkeen
- määrittelee mitä lääkettä käytetään, millä annoksella ja kuinka kauan

Terveydenhuolto

- erityistä osaamista vaativissa tilanteissa (esimerkiksi insuliinipistos), huolehtii osaamiseen vaadittavien taitojen opastamisesta varhaiskasvatuksen henkilöstölle yhteistyössä huoltajien kanssa

Varhaiskasvatustyksikön johtaja

- vastaa että lapselle on laadittu kirjallinen henkilökohtainen lääkehoitosuunnitelma
- huolehtii tiedot ja ottaa lukukuittaukset lasten lääkehoitosuunnitelmista, Ylöjärven varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelmasta ja yksikkökohtaisesta lääkehoitosuunnitelman tarkennuksista koko henkilöstöltä vuosittain ja aina tarvittaessa
- allekirjoittaa lapsen lääkehoitosuunnitelman
- antaa lääkeluvat henkilöstölle muuhun kuin pistohoitoa vaativaan lääkehoitoon
- vastaa välttämättömän tiedon siirtämisestä (varhaiskasvatuslaki 41§)

- vastaa yksikkönsä lääkehoito- ja ensiapuosaajien rekisterin ylläpidosta ja sen pohjalta koulutustarpeista
- vastaa salassa pidettävien asiakirjojen ja tietojen säilyttämisestä annettujen säännösten mukaan
- vastaa asianmukaisesta lääkkeiden säilytyksen järjestämisestä
- vastaa yksikkökohtaisen lääkehoitosuunnitelman tarkennusten päivittämisestä kerran vuodessa ja aina tarvittaessa
- vastaa vaaratapahtumailmoitusten vastaanottamisesta, niiden käsittelystä yksikössä ja tiedon välittämisestä varhaiskasvatuksen hallintoon
- vastaa riittävästä lääkehoidon osaavasta henkilökunnan määrästä koko toiminta-aikana (huomioituina myös loma- ja sairausloma-ajat, päivystystilanteet, vuoro/iltahoito, perhepäivähoidon varahoito).

Huoltaja vastaa

- lapsen lääkehoidon tarpeen tiedottamisesta jo hakuvaiheessa
- lääkehoitosuunnitelman laatimisesta yhdessä varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa
- että lapsen lääkehoidon tarve ja lääkehoidon kannalta kaikki tarvittava tieto on varhaiskasvatuksessa. Tarvittaessa konsultoiden hoitavaa tahoa
- lapsen yksilöllisen lääkkeen toimittamisesta
- tiedon siirtämisestä ja perehdyttämisestä tarvittaessa toiseen varhaiskasvatuspaikkaan/varapaikkaan/kuntaan yhteistyössä yksikön kanssa
- lääkkeen käyttöpäivän seurannasta yhdessä henkilökunnan kanssa
- lääkkeiden ja lääkkeidenantoon liittyvien välineiden hävittämisestä

Lääkkeen antaja

- toimii lapselle tehdyn lääkehoitosuunnitelman, Ylöjärven varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelman ja yksikön lääkehoitosuunnitelman mukaisesti ja noudattaa lääkehoitoon annettuja ohjeita
- kirjaa annetun lääkkeen "lapsen lääkehoidon toteuttaminen varhaiskasvatuksessa" -lomakkeeseen
- vastaa lääkkeen käyttöpäivän seurannasta yhdessä huoltajien kanssa
- ilmoittaa heti mahdollisen lisäkoulutustarpeensa esihenkilölle
- vastaa lääkehoitoluvan voimassaolosta yhteistyössä esihenkilön kanssa
- vastaa lääkehoidon vaikutusten seurannasta ja havaintojen kertomisesta huoltajille
- vastaa vaaratapahtumailmoituksen tekemisestä esihenkilölle

Jokainen yksikön työntekijä vastaa hätätilanteessa ensiaputoimenpiteistä.

5. Lääkehoidon osaaminen ja osaamisen varmistaminen

Kaikki Ylöjärven kaupungin palveluksessa olevat lääkehoitoa toteuttavat osallistuvat kaupungin järjestämään lääkehoitokoulutukseen ja pistosnäyttöön saadakseen lääkehoitoluvan, joka on voimassa 5 vuotta.

Pistoslääkehoitoon luvan myöntää Pirkanmaan hyvinvointialueen nimeämä lääkäri, muuhun lääkehoitoon esihenkilö. Ylöjärven alueella toimivat yksityiset palvelusetelipäiväkodit vastaavat itse lääkehoitokoulutusten, näyttöjen ja lupien hankinnasta.

Ensisijaisesti lääkehoidosta varhaiskasvatuksessa vastaa koulutuksen saanut lähihoitaja (esihenkilö tarkistaa lääkehoidon osaamisen koulutuksen perusteella). Mikäli valmistumisesta on yli 5-vuotta tai perusopetukseen ei esihenkilön tarkistuksen perusteella ole kuulunut riittävää lääkehoidon osaamisen koulutusta, he osallistuvat työnantajan järjestämään ja terveydenhuollon ammattilaisten vetämään teoriakoulutukseen, tenttiin ja näyttöön.

Toissijaisesti lääkehoidosta vastaa muu henkilöstö (varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen sosionomi, varhaiskasvatuksen ohjaaja). Tällöin lääkehoito perustuu työntekijän suostumukseen ja heillä on mahdollisuus osallistua teoriakoulutukseen, tenttiin ja näyttöön viiden vuoden välein.

Perhepäivähoitaja toteuttaa lääkehoidon oman hoitoryhmänsä osalta ja myös hän osallistuu lääkehoitokoulutukseen, tenttiin ja näyttöön viiden vuoden välein.

Opiskelijat eivät osallistu lääkehoitoon varhaiskasvatuksessa.

Jokaisessa varhaiskasvatuksen yksikössä tehdään kyseisen yksikön tarkennetut lisäykset lääkehoitosuunnitelmaan. Henkilöstö kuittaa vähintään vuosittain lääkehoidon asiakirjojen lukemisen esihenkilölle.

Koko henkilöstön tulee ymmärtää lääkehoidon merkitys osana lapsen hoidon kokonaisuutta.

Työyksiköissä sovitaan kuka perehdyttää uuden henkilökunnan jäsenen lääkehoitoon ja lääkehoitoon liittyviin asiakirjoihin.

Lääkehoitoluvan voimassaoloa seuraavat yhteistyössä työntekijä ja esihenkilö.

Koulutustarpeista vastaa yksikötasolla yksikön johtaja ja kokonaisuudesta varhaiskasvatuksen hallinto.

6. Lääkehoidon prosessi

6.1 Lääkkeiden hankkiminen ja lääkevalikoima

Varhaiskasvatusyksiköt eivät hanki itse lääkkeitä vaan lapsen lääkehoitosuunnitelman mukaiset lääkkeet tuovat huoltajat. Niiden asianmukaisesta ja turvallisesta säilyttämisestä vastaa yksikön johtaja.

Sivistyspalveluilla ei ole veloitetta varautua poikkeustilanteisiin joditabletteja lapsille ja henkilöstölle varastoiden.

Lääkettä voidaan antaa määräajan (reseptilääke) tai terveydenhuollon ammattilaisen (itsehoitolääke) kirjallisen ohjeen mukaisesti. Käytännöt kirjataan lapsen lääkehoitosuunnitelmaan.

6.2 Lääkkeiden säilyttäminen ja hävittäminen

Lääkkeitä säilytetään turvallisesti siten, etteivät lapset pääse niihin käsiksi (lukollisessa lääkekaapissa tai lukollisessa kaapissa).

Lääkkeet, jotka pitää olla nopeasti saatavilla, säilytetään siten, että ne saadaan nopeasti tarvittaessa käyttöön (esim. adrenaliinikynä) huomioiden kuitenkin turvallisuus näkökohdat.

Lääkkeiden säilytyslämpötilat ja valonkestävyydet huomioidaan säilytyksessä.

Pääsääntönä on se, että huoltajat tuovat omat pakkaukset varhaiskasvatukseen säilytettäväksi. Mikäli lääkeaineita kuljetaan päivittäin kodin ja hoitopaikan välillä, tulee ne turvallisuussyistä lapsen saapuessa poistaa asianmukaiseen säilytykseen lapsen repusta.

Huoltajat huolehtivat lääkkeiden hävittämisestä.

6.3 Lääkkeen tarkistaminen ja antaminen

Lääkkeenannolle varataan aina rauhallinen hetki ja tila. Lääkkeen oikeellisuuden tarkistamisen ja annon vastuu on lääkkeenantajalla.

Lääkkeenantotilanteessa varmistetaan, että kyseessä on oikea lapsi, oikea lääke, oikea annos, oikea antoaika ja oikea antotapa.

6.4 Lääkehoidon dokumentointi

Lääkkeen antaminen kirjataan aina "Lapsen lääkehoidon toteuttaminen varhaiskasvatuksessa"-lomakkeeseen.

6.5 Lääkehoidon vaikutusten seuranta

Varhaiskasvatuksen henkilöstö seuraa lääkehoidon vaikutuksia; helpottaako oire/oireet ja arvioi lääkärin arvion / hoidon tarvetta ja tarvittaessa ottaa yhteyttä huoltajaan tai numeroon 116 117. Häätapauksissa 112. Lääkinnällisiin laitteisiin liittyvissä ongelmatapauksissa huoltajat ottavat yhteyttä hoitavaan tahoon.

6.6 Yhteistyö

Lapsen lääkehoitosuunnitelma tehdään yhteistyössä huoltajien kanssa. Turvallinen lääkehoito edellyttää tiivistä yhteistyötä myös varhaiskasvatuksen sisällä muun muassa päivystystilanteissa ja perhepäivähoidon varahoidossa. Lääkehoitokoulutukset hankitaan terveydenhuollon ammattilaisilta. Pirkanmaan hyvinvointialue tukee tarvittaessa lääkehoitoon liittyvissä kysymyksissä.

6.7 Ohjeistus huoltajille ongelmatilanteissa toimimisessa

Ongelmatilanteet lääkehoidossa hoidetaan aina ensisijaisesti tapahtumapaikkana olleessa yksikössä. Lääkehoitoon liittyvissä ongelmatilanteissa huoltajilla on mahdollisuus täyttää "[Muistutus varhaiskasvatustoiminnasta](#)"-lomake, joka löytyy varhaiskasvatuksen kotisivulta.

7. Lääkehoitosuunnitelman liitteet

7.1. Lapsen lääkehoitosuunnitelma

Huoltaja vastaa siitä, että lapsen lääkehoidon tarve ja lääkehoidon kannalta kaikki tarvittava tieto on käytettävissä. Huoltaja vastaa myös lapsen henkilökohtaisen lääkkeen toimittamisesta ja tiedon siirtämisestä varhaiskasvatukseen. Kaikki lapsen lääkehoitoon osallistuvat tahot toimivat yhteistyössä huoltajien kanssa.

Huoltajat tuovat lääkkeet varhaiskasvatukseen annostusohjeineen alkuperäispakkauksessa sekä toimittavat selkeät ohjeet muista tarvittavista toimenpiteistä (esim. ravitsemusohjeet) sekä niiden mahdollisista vaikutuksista hoitoon. Lääkettä voidaan antaa lääkkeen määräjän (reseptilääke) tai erikseen sovitusti terveydenhuollon ammattilaisen (itsehoitolääke) kirjallisen ohjeen mukaisesti.

LAPSEN HENKILÖKOHTAINEN LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA VARHAISKASVATUSTA JA ESIOPETUSTA VARTEN			
Lapsen nimi:		Syntymäaika:	
Huoltajien nimet:		Puhelinnumero, mistä tavoittaa päivän aikana:	
TIEDOT LÄÄKKEESTÄ JA LÄÄKEHOIDOSTA			
1 Lääkkeen nimi:		Sairaus, jonka hoitoon lääkettä käytetään	
Annostus ja lääkkeenantotapa	Lääke vastaanotettu Pvm ja työntekijän nimikirjaimet	Viimeinen käyttöpäivämäärä	Lääkkeen säilytyspaikka
2 Lääkkeen nimi:		Sairaus, jonka hoitoon lääkettä käytetään	
Annostus ja lääkkeenantotapa	Lääke vastaanotettu Pvm ja työntekijän nimikirjaimet	Viimeinen käyttöpäivämäärä	Lääkkeen säilytyspaikka

Lääkehoidosta tiedotetaan seuraaville henkilöille		
Lääkkeen antajana toimii: Suostumuksen antajan/lääkkeen antajan allekirjoitus _____ Tarvittava lisäkoulutus/osaamisen varmistaminen lääkehoitoon annettu pvm: Kirjallinen lupa pvm (esihenkilö/vaativassa lääkehoidossa terveydenhuollon edustaja):	Lääkkeen antajana toimii: Suostumuksen antajan/lääkkeen antajan allekirjoitus _____ Tarvittava lisäkoulutus/osaamisen varmistaminen lääkehoitoon annettu pvm: Kirjallinen lupa pvm (esihenkilö /vaativassa lääkehoidossa terveydenhuollon edustaja):	Lääkkeen antajana toimii: Suostumuksen antajan/lääkkeen antajan allekirjoitus _____ Tarvittava lisäkoulutus/osaamisen varmistaminen lääkehoitoon annettu pvm: Kirjallinen lupa pvm (esihenkilö /vaativassa lääkehoidossa terveydenhuollon edustaja):
LAPSEN LÄÄKEHOITOON PEREHDYTTÄMINEN		
Henkilökunnan perehdyttämisestä lapsen lääkehoitoon vastaa aina ensisijaisesti huoltaja. Perehdytys tehty pvm.		
Hoitavan tahon yhteystiedot:		
Menettelyt poikkeustilanteissa (esim. retket, liikunta, vuoroahoito, päivystysaika, varahoito, sovitun lääkkeenantajan poissaolo):		

LÄÄKEHOITOON LIITTYVÄT TOIMENPITEET JA SEURANTA
Muut mahdolliset toimenpiteet (esim. verensokerin mittaaminen):

<p>Tämä lääkehoidon toteutussuunnitelma on laadittu yhteistyössä huoltajan kanssa.</p> <p>Varhaiskasvatustyöryhmän johtaja nähnyt</p> <p style="text-align: center;">/ 20</p> <p>Tätä lääkehoidon toteutussuunnitelmaa säilytetään (paikka)</p>	
<p>Suunnitelma päivitetään ja lääkehoidon osaaminen varmistetaan vähintään vuosittain ja aina kun lääkehoidossa tapahtuu muutoksia.</p> <p>Suunnitelma päivitetään viimeistään Koollekutsuja</p> <p>Suunnitelma siirretään nivelvaiheissa lapsen tietojen mukana varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa ja päivitetään ajan tasalle. Siirtämisestä vastaa</p>	

3 Lääkkeen nimi:		Sairaus, jonka hoitoon lääkettä käytetään	
Annostus ja lääkkeenantotapa	Lääke vastaanotettu Pvm ja työntekijän nimikirjaimet	Viimeinen käyttöpäivämäärä	Lääkkeen säilytyspaikka
4 Lääkkeen nimi:		Sairaus, jonka hoitoon lääkettä käytetään	
Annostus ja lääkkeenantotapa	Lääke vastaanotettu Pvm ja työntekijän nimikirjaimet	Viimeinen käyttöpäivämäärä	Lääkkeen säilytyspaikka
5 Lääkkeen nimi:		Sairaus, jonka hoitoon lääkettä käytetään	

Annostus ja lääkkeenantotapa	Lääke vastaanotettu Pvm ja työntekijän nimikirjaimet	Viimeinen käyttöpäivämäärä	Lääkkeen säilytyspaikka
6 Lääkkeen nimi:		Sairaus, jonka hoitoon lääkettä käytetään	
Annostus ja lääkkeenantotapa	Lääke vastaanotettu Pvm ja työntekijän nimikirjaimet	Viimeinen käyttöpäivämäärä	Lääkkeen säilytyspaikka
7 Lääkkeen nimi:		Sairaus, jonka hoitoon lääkettä käytetään	
Annostus ja lääkkeenantotapa	Lääke vastaanotettu Pvm ja työntekijän nimikirjaimet	Viimeinen käyttöpäivämäärä	Lääkkeen säilytyspaikka

Lapsen henkilökohtaisen lääkehoitosuunnitelman vuosittainen tarkastelu on tehty eikä suunnitelmaa ole tarpeen muuttaa:		
Päiväys	Nimi	Allekirjoitus

Mikäli suunnitelma vaatii päivitystä, täytetään uusi lomake, johon asiat kirjataan.

7.2 Ilmoitus lääkehoidon vaaratapahtumasta

Lääkehoidon vaaratapahtumailmoitus

Lääkehoidon vaaratapahtumat voivat olla joko haittatapahtumia, poikkeamia tai läheltä piti -tapahtumia. Tällä lomakkeella laaditaan ilmoitus näistä kaikista lääkehoidon turvallisuuden kehittämiseksi.

- Lääkehaittatapahtumalla tarkoitetaan vaaratapahtumaa, joka aiheuttaa haittaa lapselle/nuorelle ja/tai joka ajallisesti liittyy lääkkeen käyttöön. Haittatapahtumat voivat johtua joko lääkkeen ominaisuuksista kuten lääkkeen aiheuttamista haittavaikutuksista tai lääkityspoikkeamista.
- Poikkeamat puolestaan voivat johtua tekemisestä, tekemättä jättämisestä tai suojausten peittämisestä. Lääkityspoikkeamia ovat esimerkiksi lääkkeen annosteleminen väärään aikaan, väärällä annoksella, väärän antoreitin kautta tai ennalta sovitun lääkeannoksen jääminen kokonaan väliin. Lääkityspoikkeamasta voi aiheutua haittaa lapselle/nuorelle.
- Läheltä piti -tapahtumalla tarkoitetaan vaaratapahtumaa, joka olisi voinut aiheuttaa haittaa lapselle/potilaalle. Tällaisessa tilanteessa haitalta on välttytty joko sattumalta tai siksi, että poikkeama tai vaaratilanne on havaittu ja haitalliset seuraukset pystytty estämään ajoissa. Läheltä piti -tilanteista oppiminen on tärkeää, jotta toiminnassa piilevät riskit pystytään havaitsemaan ja toimintaa kehittämään ennen kuin vakavia haittatapahtumia ilmenee.

Mitä tapahtui?

Paikka: _____

Ajankohta (pvm., klo): _____

Miten vaaratapahtuma olisi voitu välttää:

Miten toimitaan jatkossa, jotta vaaratapahtuma ei toistu (esim. toimintamalli, huoltotyö, yms.)

Ilmoittaja: _____

Allekirjoitus: _____

Esihenkilö vastaanottanut

(pvm., allekirjoitus): _____

Asia käsitelty henkilön / henkilöstön kanssa (pvm.): _____

YLÖJÄRVI

Lisätietoja: _____

7.4. Lääkehoidon yksikkökohtaiset tarkennukset

Yksikkökohtaiset tarkennukset lääkehoitosuunnitelman

Yksikkö: _____

Vuosi: _____

1. Toimintamalli yksikössä, miten lääkehoidon osalta toimitaan poikkeavan toimintahetken tai -päivän aikana (retket, päivystysajat, perhepäivähoidon varahoito, henkilöstön äkilliset poissaolot, vuoroahoito):

2. Kuvaus miten lääkkeitä säilytetään asianmukaisesti ja turvallisesti yksikössä:
 - miten keskenään samanlaiset lääkkeet säilytetään

 - miten säilytetään riskilääkkeet erillään muista

 - miten lääkkeen nopea saatavuus varmistetaan, miten avainten saatavuus varmistetaan

 - miten estetään etteivät asiattomat pääse käsiksi lääkkeisiin

3. Ryhmien lääkehoidosta vastaavat ja kenelle vastuu siirtyy poissaolotilanteissa

4. Kuka vastaa lääkehoidon perehdytyksestä yksikössä

5. Mahdolliset ryhmäkohtaiset tarkennukset

6. Yksikössä olevien lääkehoitoa tarvitsevien lasten määrä ja tehtyjen lääkehoitosuunnitelmien määrä

Ylöjärven varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelman, yksikön lasten lääkehoitosuunnitelmien ja yksikkökohtaisten tarkennusten henkilöstön lukukuittaukset (nimi ja päivämäärä):

7.5. Muistutus varhaiskasvatuksen toiminnasta

[Muistutus varhaiskasvatuksen toiminnasta](#)-lomake.